

HITKÖZSÉGI HÍRADÓ

NEM AZ A ZSIDÓ, AKINEK A SZÜLEI AZOK VOLTAK, HANEM AKINEK A GYERMEKE IS AZ LESZ! (Simon Peres)

Chanukai Hagym Hétvége Komáromban Körtánc a Menházban

Az 5771. zsinagógai esztendő Chanukáját háromnapos programmal köszöntötte a Komáromi Zsidó Hitközség. A Hagymányok Hétvégéje új kezdeményezésünk, amely mindenki számára lehetőséget adott, betekinteni a fény ünnepének rejtelmeibe.

Péntek délután Paszternák Tamás, a KZsH programkoordinátora üdvözölte a megjelenteket, majd bevezető előadásában közösségünk történetéről szolt.

ráját. Az asztról nem hiányozhatott a gefilte fisch, a barches és a macesz gombócós húsleves sem. A szellemi táplálékról Dr. Oláh János, az OR-ZsE

Zev Stiefel, rabbi meggyújtja a gyertyákat kislával, Mendellel

A Hagymányok Hétvégéjén adtuk át Winkler Miksának a Kehila-díjat, akinek szeptemberben más irányú elfoglaltsága miatt a Zsidó Kultúra Európai Napján nem tudtuk átnyújtani. A harmadik nap chanuka-gyertyáit Zev Stiefel pöstyéni rabbi- aki az egész program vallási részét vezette- gyújtotta meg, négy gyermekével.

A Sábbát köszöntése volt a következő program. Különlegesség volt, hogy ezúttal imádkozhattunk először a hitközségünk által kiadott péntek esti imakönyvekből. A magyarázatokkal tarkított szombatfogadás után megízlelhettük Bina Stiefel rebecen háromfogásos vacso-

docense gondoskodott, Chanuka a fény ünnepé című előadásával. Az étkezést közben és azt követően felcsendülő vídám dallamok emlékezetessé tették a Menházban eltöltött szombatot.

Másnap reggel az ima hangjai lepték be a Wallenstein Zoltán termet, közösségünk téli imatermét. A hangulat a régmúlt idöket idézte. Külön köszönet az aktív közreműködésért Popovics Dávidnak. Az ízletes kóser ebéden ismét a rebecen ételei kerültek az asztrra. A sóletet és a kuglit, a tradicionális zsidó konyha remekeit nagy meglepéssel fogyasztották el a régió különböző városaiból érkezett vendégeink. Az ebéd után

Winkler Miksa a Kehila-díjjal

táncra perdültek a férfiak a rabbi vezetésével az asztrak körül. Dr. Oláh János ezután a különböző zsidó irányzatokról beszélt. A délutáni szabadidő alatt mindenkinek volt lehetősége megismerkedni városunk zsidó nevezetességeivel. Utána Sharon Asher, bloggeronómiáról izraeli gasztronómiáról szóló internetes naplójáról szóló előadása következett, melyet a Havdala szertartása (a szombat és a hétköznapok elválasztása) és a 4. esti chanukai gyertyák meggyújtása követett. A hétvége további részében lehetőséget biztosítottunk a távolabbról érkezőknek, hogy megtekintsék a felújításra szoruló mikvét, rituális fürdőt.

Chanuka ünnepe alatt több kis csodának is tanúi lehettünk Komáromban: a saját imakönyv megjelenésének, a minjeben történő imádkozásnak, a szombat reggeli Tóra-olvasásnak és a körtáncnak. Az esemény a helyi sajtó élénk érdeklődése mellett zajlott. A rendezvény a következő szervezetek anyagi támogatásával valósult meg: a Csemadok, a Szülőföld Alap, a Pincus Alapítvány, az European Jewish Fund, a JHF és a MAZSIHISZ. Köszönet mindazoknak, akik a zavartalan lebonyolításban segédkeztek.

PA

Támogatónk

nka

Nemzeti Kulturális Alap

Tagsági díj és temetőgondozási díj 2011

Felhívjuk a KZSH tagjait és mindazokat, akiknek hozzátartozóik a komáromi zsidó temetőben nyugszanak, hogy a 2011.évi tagsági, illetve temetőgondozási díjat a titkárságon, vagy átutalással, vagy csekken befizetni szíveskedjenek. A díjak 2010-hez képest nem változtak. Köszönjük!

Közyűlés és vezetőségi ülés Pozsonyban

A SZLOZSIHISZ november 21-én tartotta közgyűlését Pozsonyban, melynek fő napirendi pontjaként elfogadták a szövetség új alapszabályát és választási szabályzatát. A dokumentumot egyéves előkészítő munka során készítette a megválasztott bizottság, majd a hitközségek elmondhatták véleményüket. A közgyűlés után a szövetség vezetősége ülésezett, ahol az aktuális problémákat tekintették át.

PT

Kérjük a támogatását!

Kedves Olvasónk! Kérjük, lehetősége szerint támogassa a Komáromi Zsidó Hitközség programjait, a HH megjelenését, épületeink, temetőnk felújítását.

2008. január 1-től támogatását az alábbi bankszámlaszámokra küldheti (támogatás személyesen a KZSH titkárságán és csekken is lehetséges):

Belföldi átutalás Szlovákiából:

26384962/0900 – Slovenská sporiteľňa vagy
10103804/5200 – OTP Slovakia

Nemzetközi átutalás külföldről:

A KZSH címe: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovakia

IBAN: SK060900000000026384962 SWIFT: GIBASKBX

Bakunk címe: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno vagy

IBAN: SK525200000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX

Bankunk címe: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Köszönjük!

Magyarországi olvasóink figyelmébe: Kedves Olvasónk!

Kérjük, hogy az egyházaknak adható személyi jövedelemadója 1 százalékát a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége (MAZSIHISZ) részére ajánlja fel a 0358-as technikai számon. A MAZSIHISZ rendszeresen támogatja a KZSH munkáját!

Faliújság rövid hírek

✧ A KZSH-t, a HH-t és a Shalom klubot támogatták: MUDr. Ivan Kolín (Kassa), Pavel Frankl (Zsolna), Bruckner Ibolya, Gerő család (Budapest) és anonimításukat kérő adományozók. Köszönjük!

✧ Winkler Miksa úr chanukai látogatásakor két könyvet adományozott a Spitzer Béla Kiskönyvtárnak.

✧ Schweitzer Gábor úr segítségével megkaptuk Schnitzer Ármin egykori komáromi főrabbi 1904-ben, Bécsben német nyelven kiadott könyvét: Jüdisches Kulturbilder, melyet a főrabiról elnevezett mikromúzeum helyettünk el.

✧ Meghívót kaptunk Tatabányára a Szenes Hanna Magyar Izraeli Baráti Egyesület rendezvényére, december 15-re. Az eseményen Paszternák András, a KZSH programkoordinátorra előadást tart, idei izraeli utunkról számol be.

Üzenet Svájcból

Kedves Paszternákék!

Szeretném még egyszer írásban is kifejezni köszönetemet. Nagyon szép volt Önöktől, hogy eljöttek nagyszüleim és rokonaim emlékkövének felavatására, Szalkára. Hálás vagyok, jólesett, hogy ott voltak. Viszontlátásra. Meleg szeretettel üdvözlöm Önöket.

Katarina Hardy, Zürich

Hitközségi Híradó (Spravodaj) – a Komáromi Zsidó Hitközség lapja (mesačník ŽNO v Komárne). Alapítva 5756-ban (1996), **főszerkesztő** –
 éfédredaktor: Paszternák Tamás (tamas.paszternak@menhaz.sk), Paszternák András (andras.paszternak@menhaz.sk), **munkatársak** – spolupracovníci: Haas Judit, Mgr. Piczek Ferenc, **tördelőszerkesztő** – grafická úprava: Saláth Richárd, **olvasószerkesztő** – jazyková korektúra: Vadász Magda (Budapest), Paszternákné Kertész Zsuzsanna (Komárom), Katarína Potoková (Nitra), **nyomtatás** – tlač: Nec-arte Kft., Komárom, a **KZSH címe** – adresa ŽNO: Židovská náboženská obec, Eötvösa 15, 945 01 Komárno, Slovakia, tel.: 00421/35/7731-224, e-mail: kile@menhaz.sk, tel./fax: 00421/35/7725-355. **Regisztrációs szám**: EV 3424/09. **ISSN** 1337-091x. **Lapunk Önnek készült, kérjük ne dobja el!** S finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky – a Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériuma támogatásával.

TRADÍCIÓ a komáromi zsinagóga hitéleti oldala

Dr. Oláh János ünnepi beszéde

Hanuka, a fények ünnepe

Kettő olyan ünnepünk, emléknepünk/napjaink vannak, mely a nép, a zsidóság megmeneküléséhez, és egyúttal a fényhez/fényekhez kötődik valamely módon. Közös még mindegyikükben, hogy nem Tóra-i eredetűek.

Egyiknek a története megtalálható Szentírásunkban, tehát bibliai eredetű; míg a másik nem található meg itt, csak pl. a katolikusok által használt Bibliában. Mindkettő ünnepben, emléknepben/napokban ott van a megmenekülés, a megmaradás örömteli eseménye, az Ő.való, a Mindenható I.ten segítségével. Az egyik ilyen emléknep a gáluthoz/góleszhez, a diaszpórához/szétszóratathoz kötődik. A purim napja ez, mikor is eleink megmenekültek a genocídiumtól, az akkori népiértési kísérletől, Perziában. A második ilyen emléknep/napok a hanukó napjai, melynek 3. napját ünnepeljük most, közösen. A hanukó eréc Jiszróél/Izrael földjén történt csodálatos eseményekre emlékeztet: eréc Jiszróélre, és a zsidóság akkori megmenekülésére, megmaradására, az Ő.való törvényeinek és a zsidóság szokásainak, hagyományainak, kultúrájának csorbítatlan megőrzésére, a szabadság és az önrendelkezés kivívására. Mindkettő „megmenekülési ünnepünk” a fényhez/fényekhez is kötődik, történelmi háttérben fontos szerepet játszik a fény, a világosság. Eszter könyvében, mely a purim „okát” világítja meg, ezt olvassuk a megmenekülés, a győzelem után (VIII,16): „Lájuhudim hojszo ajro veszimho veszoszajn vikor.” - „A zsidóknak világosság/fény volt, és öröm, és vígság, és dicsőség.” Hanukó pedig egyik elnevezésében is hordozza a fény, a világosság szót, hiszen hág háurim-ként, a világosság/fények ünnepeként is szokás említeni. A fény/fények, a sötétben látszanak csak igazán. Az elnyomás, a megalázás, és a zsidóság elpusztítására tett ókori kísérletek idejében, a sötét, a gyilkos szándékú erők tobzódásának idejében, látszottak a fények, a szabadság fényei, a győzelem fényei, örömtüzei. Voltaképpen mi is az a fény? Mi is az a világosság, melynek hiánya oly szembetűnő? Szentírásunkban – többek között – erről is van egy gyönyörű tanítás a Példabeszédek könyvében

(XX,27): „Nér háSém nismász odom...” - „I.ten lámpása/fénye az ember lelke...” Minden egyes emberi lény lelke, élete, egy lámpás, egy fény, egy kicsi fény sugar, egy fénynyaláb a sötétségben, mely arra van rendelve, hogy világítson. Valási törvényünk: a hálóhó, a hanukói lámpásról, a hanukijóról, és annak az áskénáz zsidóság köreiben használatos gyertyáiról is aprólékosan rendelkezik (Kicur sulhán áruh CXXXIX, 9). Idézem: „...úgy kell elhelyezni a gyertyákat, hogy egy sorban és egyforma magasságban álljanak, az egyik ne legyen magasabb a másiknál. Minden egyes gyertya között oly távolságot kell hagyni, hogy az egyiknek lángja, ne érje a másikat.” Mit tanulhatunk hálóhónkból, törvényünkben? Az imént idéztük Szentírásunkból: „I.ten lámpása/fénye az ember lelke.” A lámpás - a láng - a fény - a lelkek - az emberek, I.ten teremtményei „egyforma magasságban álljanak”, az egyik ne legyen nagyobb, ne akarjon nagyobb lenni a másiknál, ne hatalmaskodjék felette. Az egyik gyertya - fény - lélek - ember, ne nyomja el a másikat, ne akarja megvolvasztani, megsemmisíteni, kiszorítani, kirekeszteni, hiszen ahogyan a hálóhó, a vallási törvényünk írta: „egyiknek lángja ne érje a másikat.” Elénekeljük már, a hanukijó lángjainak fellobbantásakor a „Moajz cur jesuoszi, leho noe lesabéáh...” -kezdű hanukói dalunk. Néhai Pollák Miksa, mártírhalált halt soproni főrabbi „magyarításában” idézek belőle néhány mondatot: „Üdvösségem szirtje, vára, feléd szárnyal minden hála. Hitem benned erős, szilárd, ajkam Téged remegve áld. Agyarkodó ellenséget, összezúzza segítséged (...) Szírek gyűltek énellenem, a makkabik idejében. Megtörték a Szentély falát, megfertőzték szent olaját. Ámde I.ten csodát mível, korsó olaj soká é el. Hál' adásul a nagy égnek, nyolc napig szentélyünkben gyertyák égnek.” E dalunkban-énekünkben is megtalálható az egy napra elegendő, de I.ten-i csoda folytán nyolc na-

pig égő, kóser olajról szóló motívum. Vajon mit üzenhet a XXI. század elején élő embereknek, nekünk, e több mint kétezred évvel ezelőtti csoda? A csoda folytán fényt adó lámpás, a Szentély menőrájának egyik mának szóló üzenete az is lehet, hogy bármennyire is kevésnek tűnjék az ami tiszta és szentséggel telített, a Mindenható I.ten akaratából lehetséges, hogy oszlassa a sötétséget, hogy fényt adjon, sokkalta többet, mint amennyire természetéből adódóan ez lehetséges volna. Ekképpen a makkabeusok igaz, tiszta, szentséges ügyért harcoló kicsiny serege is legyőzte az akkori „sötétség erőit”, az akaratukat, vélt felsőbbrendűségüket rájuk kényszeríteni akaró szír-görögöket, és az Ő.való törvényeit, tanításait híven őrző maroknyi zsidóság mindennek ellenére még akkor is tovább élt és él mindmáig, mikor a régi, a hatalmas, a megdönthetetlennek látszó birodalmak már régen eltűntek a történelem süllyesztőjében. „Áldott az I.ten, aki nem vont meg jóságát és irgalmát Izrael házából...” -kezd egy elmélkedését Efraim Luntschitz. Majd így folytatja: „...aki mindeddig nem hagyott el bennünket és erős karja most is védelmezi népünk maradékát. Ha el is akarják oltani egyesek életünk mécsesét, I.ten letekint reánk az egekből és irgalma megment közülünk legalább egy maradékot. Erre tanít ünnepünk története. A Talmud elbeszélése szerint a főpap pecsétjével volt lezárva az a szentelt olaj, melyhez nem nyúlt az ellenség. A zsidóság jelképe ez!” -írta e XVII. században élt bölcsünk. Ilyenkor, mikor az éjszakák, a téli éjszakák a leghosszabbra nyúlnak, nyolc napon át apró lángocskák lobognak a hagyományaikat még őrző zsidók otthonaiban, beragyogván azokat. Esténként mindig eggyel több gyertyát gyújtunk, követvén a talmudi utasítást (Sábát 21b), miszerint: Máálin bákajdes! - A szentségben növekedjünk! A hanukijót, melyben a lángok lobognak, a Talmud korában még a zsidó otthonok ajtajának bal oldalában, vagy az ablakban helyezték el.

(Folytatás a 6. oldalon)

Az idő hogy eljár – nyílt levél Jeruzsálemből

Huszonöt év után újra Komáromban. Ősz van, korán vannak az ünnepek, korán jön meg a tél, szokták mondani. Néhány nap múlva Jom Kippur, az engesztelés napja, és én sok év után újra Komáromban, régi kis templomunkban, távol drága családomtól, Jeruzsálemtől.

Pasternák Antallal, a közösség elnökével, mindenki öcsikéjével járjuk a temetőt. Drága nagyszüleim és nénim sírján kívül sajnos sok régi ismerősünk, barátunk alussza már itt örök álmát. Nyugodjanak békében!

Kol Nidre este van vegyes érzelmekkel lépek szépen felújított templomunka. Tomikától egy csodálatos, új, Engesztelésnap imakönyvet kapok. Végtelen hálát érzek a nagy egyéniségek iránt, akik ezt az imakönyvet megvalósították, és hálás vagyok a Paszternák

családnak, akik az elárvult padokba újra életet teremtettek. A régi Menházból kultúrközpont, múzeum létesült.

Megboldogult férjem padjában ülök. Két budapesti fiatal imáját hallgatom. Lelki szemeimmel minden padosorban ott látom a régi ismert arcokat. Talitba burkolva mondják hol halkan, hol fennhangon a szent imát. Hallani vélem megboldogult Guttman úr (sliach cibbur-a közösség küldötte) melodikus imáját, bensőségesen tudott előimádkozni. Talán azóta sem hallottam olyan szépen, kivéve Jeruzsálemben. Hallani vélem drága gyermekeink zsvajját a templomudvarból, közben odabújva apukájukhoz vagy felfutva anyukájukhoz.

Mellettem Haas Jutka és Paszternák Zsuzsika visszahoznak a valóságba. Sajnos nagyon kevesen vagyunk, elfé-

rünk két padosorban. A túlélők generációját már csak én képviselem. Drága két jó barátnőm Pasternák Annuska és Horsky Elluska egészsége már nem teszi lehetővé, hogy velünk lehessenek. Sorsom ajándékának tartom, hogy Annuska 99. születésnapján, mely Erev Jom Kippurra esett, együtt lehetünk. Drága Annuskám, továbbra is őrizd meg jó kedélyedet, jó egészségben. Mazl Tov.

Ezúton fejezem ki hálámat a hitközség vezetőségének, akik munkájuk mellett sokat tesznek hagyományaink megőrzéséért. Reménnyel tölt el, hogy mindezt más felekezetek vezetőivel karöltve teszik. Áldásos munkájukhoz sok sikert kíván:

*Vajnorsky Teri néni
Jeruzsálemből*

Nagymegyertől Givatayimig – elmeséltem az életem Weisz Jehosua emlékére

A nagymegyeri áldozatok emléktáblájára erősített fehér lap hirdeti, hogy Izraelben elhunyt a tábla felállításának egyik kezdeményezője, Weisz Jehosua, aki szíven viselte a kisváros zsidó közösségének emlékét. A tábla alatt mécses pislákol, friss virágcsokor tanúskodik arról, hogy akadnak olyan megyeriek, akik osztoznak a család gyászában. Ez a kép fogadja november utolsó hétvégéjén a nagymegyeri kultúrház felé utazókat...

Két napja érkezett a tragikus hír Tel-Avivból. 14 hónapi súlyos betegség, ágyhoz kötöttség után örökre lezárult a „Nagymegyertől Givatayimig” tartó életút. Nincs több fejezet, nem lesz folytatás... Weisz Jehosua távozott...

Néhány évvel ezelőtt, Varga László tanár úr segítségével kerültem kapcsolatba Jehosuával. E-mai e-mailt követett, először csak a megyeri mártírnapiakról, az Izraelben élő komáromiak találkozójáról leveleztünk. Egy napon aztán arra kértem, írjon az életéről a Hitközségi Híradó olvasóinak. Nem kellett sokat bízgatni, s máris jött

az első, a második,... rész. Huszonnégy számunkban követhettük nyomon az izgalmaktól, kalandoktól, tragédiáktól sem mentes utat lapunkban, az Interneten. Különleges volt ez az időszak, ha levél jött Tel-Avivból, mindig izgatottan kattintottam rá és olvastam a történet újabb fejezeit. Nem kellett sokat várni az olvasói levelekre sem.

2007-ben a Yad Vashemben hallottam egy történetet az egyik előadón, a második világháború alatti cionista ellenállásról Budapesten. Nagyon ismerős volt mindaz, ami elhangzott, benyúltam a táskámba, és a legfrissebb HH-ban pont arról a mentési akcióról meséltek, amelyről Weisz úr is írt.

A hosszas levelezés után 2009 tavaszán találkoztam először és utoljára Jehosuával. Személyesen jött értünk tel-avivi szállodánkhoz. Ő maga vezette az autót. Otthonában felesége, az ő testvére, lánya és fia várt minket. Kévs helyen fogadtak ilyen szeretettel, odafigyeléssel és kedvességgel, mint ahogy a Weisz csa-

lád. A jó hangulatú beszélgetés, a közös ebéd örök emlék marad.

A 24 fejezet befejezése után Jehosua nem pihent, elkészítette története angol nyelvű változatát, hogy unokái, és a nagymegyerről elszármazottak második, harmadik generációja is megismerhesse történetét.

5770 Nagyünnepei alatt agyvérzést kapott, többé már nem tudott beszélni, írni... egy újabb csatát kellett megvívnia... Rokonaitól tudom, miután Varga László: Velünk éltek című könyvének részeként megjelent a története, a látogatások során részleteket olvastak fel neki a könyvből kórházi ágyánál... 2010 novemberében helyére került az utolsó betű is történetében, lezárult a Nagymegyertől Givatayimig megtett út...

A család és a barátok gyászában osztozunk! Emlékét örökké őrizni fogjuk!

a Hitközségi Híradó szerkesztőinek nevében Paszternák András

Bemutatkoznak a Kehila Haver díjasok

1949. szeptember 5-én születtem Tatabányán. A város szlovák (Bánhida) és sváb (Felsőgalla, Alsógalla) nemzetiségű falvakat foglal magába. Bánhidán szüleim szlovákul beszéltek a mindennapokban.

Észre sem vették, ha olyanok között voltak, akik nem tudtak szlovákul, hogy magyarról átváltottak szlovákra. Ilyenkor a közöttük lévő nem szlovák szólt, hogy már megint nem érti, mit beszélnek. Az egyik nagymamám Szabónak, nagypapámat Baumgartnernek hívták. Nagypapa családjá úgy beszélte Felsőgallán a sváb nyelvet, mint a bánhidaiak a szlovákot (nem vették észre mikor váltottak...). Ebben a környezetben természetes volt a másság, a sokszínűség, egymás iránti tolerancia. A tiszteletet az ember magának teremtette meg szorgalmával, tisztességével. Semmi köze nem volt ennek a származáshoz. Így nagy tiszteletnek örvendett a Spilmann(zsidó) család is Bánhidán, aki a helyi vegyesboltot üzemeltette. Őket is emberségük, szorgalmuk alapján rangsorolta be a helyi közösség. Ezt a szellemet, szemléletet kaptuk a gyermekkori környezetből. Nem volt soha téma ki a zsidó, ki szlovák, ki magyar.

Hogyan kezdett el foglalkozni a Komárom-Esztergom Megyei zsidóság kérdésével?

Körülbelül 13 éves lehettem, amikor kezembe került Anna Frank naplója. Ebben a korban nyílik ki a világ számunkra, minden előttünk áll.... A velem egykorú kislány arról írt, hogyan lobbant fel benne az első szerelem a rendkívül megalázó összezártságban. Ezeket az érzéseket éltem meg akkor én is, és rendkívüli hatással volt rám az egész történet. Meg sem élhette az első szerelem kibontakozását, mert a háború elsodorta. Akkor kezdtem én is naplót írni azzal, hogy Anna nem tudta a sajátját befejezni, hát én folytatom. Egy-egy nap bejegyzését Kedves Aném! Megszólítással kezdtem...

Azt hiszem Anna Frank a naplóját a 13 évesek körében kiemelten kellene terjeszteni. Ugyanolyan érzései voltak akkor neki is, mint nekem a napló olvasásakor, mégsem élhetett, mert zsidónak született. Soha többet nem tudtam elmenni a háború rettenetes rasszista cselekményei mellett az akkori érzések feltörése nélkül. Megfogadtam, hogy egyrészt az emlékezéssel, másrészt a jelenben megjelenő bármilyen kire-

kesztő jelenséggel szemben minden tőlem telhető megteszek.

Milyen a kapcsolata a Szenes Hanna Magyar Izraeli Baráti Egyesülettel?

Sándor Tamás (koncentrációs tábor túlélője) kezdeményezte a Szenes Hanna Magyar Izraeli Baráti Egyesület megalakítását. Természetes volt, hogy az alapítók között csatlakozom hozzá. Önkormányzati képviselőként nagyobb lehetőségem volt az egyesület munkáját segíteni, anyagilag, erkölcsileg tá-

Moravcsik Ágnes a Kehila Haver díj átadásakor

Megalakult Magyarországon a Magyar Gárda, amely védelmet hirdetett az egyszerű embernek.... valakikkel szemben. Aztán megjelent a mázoló a hirdetőtáblán, hogy Éljen a Magyar Gárda, zsidók Auschwitzba...

Tatabányán a Liberális Klubot vezetem, ahol az egyik téma a Demokrácia szitokszavai volt. Ott felállt egy középkorú férfi, aki azt fejtegette a megjeleneteknek, hogy nem is volt holokauszt, nem volt koncentrációs tábor, csak munkatábor.... A jelen lévő idősebb hölgy szinte sírva mondta ennek az „Úrnak”, hogy mit látott, amikor a legjobb barátját vitték el, meneteltek az utcán az állomás felé, majd soha többé nem látta. Akkor 14 évesek voltak. Más felállt és arra hívta fel a figyelmet, hogy milyen munkatábor az, ahol egy hatalmas fal 3-4 éves feltett kezű gyerekekről szól....

Úgy gondolom, hogy az ilyen és ehhez hasonló rendezvényekkel sokat lehet tenni a mindenkori humánus terén.

2010-ben az egyesület javaslatára Kehila Haver díjban részesült Komáromban. Hogy fogadta az elismerést?

A Kehila Haver díjról nem tudtam, nem hallottam eddig. Az egyesület javasolt, melyről utólag értesített. Megtiszteltetés számomra, amelyre büszke vagyok. A díj átvételekor jártam először a zsinagógában. Az egész napos rendezvény magas színvonalú volt. Ilyen helyen, ilyen körülmények között, ilyen emberektől Kehila Haver díjban részesülni öröm volt számomra.

MORAVCSIK ÁGNES

Iskolai végzettség:

Pénzügyi Számviteli Főiskola – üzemgazdász

Munkahely:

Kolesz Kft Ügyvezető (MÜTF kollégiuma)

Társadalmi tevékenysége:

1985-2010-ig Tatabánya Önkormányzati képviselő (1998–2002 kivételével)

Politikai tevékenysége:

1990–2010-ig SZDSZ tagja

Vallás:

Katolikus

mogatni. Meggyőződésem az, hogy ha valaki ismert szűkebb környezetében, kötelessége felvállalni együttérzését. Példamutatással különösen akkor, amikor ordas eszmék tapasztalhatók. Minden megalapozott eredményesség mögött sok-sok munka van. Válságos időszakokban egyszerűbb bűnbakokat keresni, mint megérteni az eseményeket, az eredményességért, a boldogulásért kitartó munkával dolgozni. Egyszerűbb úgy táborot kovácsolni, hogy elenségeket festünk fel híveinknek. Egyszerűbb azt elhitetni, hogy azért nincs neked, mert a másik elvette.... Ha ráadásul ez egy embercsoportra szűkíthető, működik a recept.

Tapasztalt-e bármilyen antiszemita megnyilvánulásokat Tatabányán és környékén?

STETL – a Hitközségi Híradó kulturális oldala

Az oldal a Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériuma támogatásával jött létre!

Élménytúra Budapesten

2010. november 14-én, vasárnap budapesti kirándulásra indult közösségünk. Autóbuszunk a Dohány utcai Zsinagóghoz érkezett, ahol Paszternák András köszöntötte a csoport tag-

Komáromi és kassai résztvevők a kiránduláson

jait, illetve a hozzánk csatlakozó kassai, budapesti, tatabányai hittestvéreinket, barátainkat. Közös tekintetűk meg a zsinagógát, a kertet és a körzet 150 éves történetét bemutató tárlatot Fröhlich Katalin, rebecen vezetésével. Az Emánuel-emlékfánál közösen emlékeztünk az elpusztítottakra, majd az impozáns Dohány zsinagóga után a kevésbé szerencsés sorsú Rumbach utcai templom felé vettük az irányt. A felújításra váró zsinagóga éles kontrasztot jelentett a fél órával ezelőtt élénk tárló látványhoz képest. Kalandozásunkat folytatva az egykori zsidónegyedben betértünk a Gozdsu udvarban zajló JUDFEST gasztronómiai sokadalomba, ahol képet kaphattunk a fővárosi pezsgő zsidó életről. Előadások, kiállítások, gyerekprogramok tarkították a flódniktól, sólettől roskadozó standokat. Ebédünket a negyed legegészségesebb kóser éttermében, a Carmelben költöttük el. Nem hiányzott az asztalról a maceszgombóc húsvés és a dióval és mákkal töltött sütemény, a flódni sem. A délutáni szabadidő során sokan ismét visszatértek a Gozdsu udvarba, hogy feltöltődjenek zsidó életélményből, majd a szeptemberben nyílt Izraeli Kulturális Intézet megtekintése következett. Kenesei Marcell, az intézet munkatársa vezetett körbe minket a házban. A földszinti kávézó és könyvesbolt megtekintése után az elő-

csarnokban kiállított izraeli keresztény templomokról szóló kiállítást néztük meg. Az első emeleti karikatúra-tárlat megtekintése után a nagyteremben foglaltunk helyet. Ahol megismerhettük a központ létrejöttének történetét, az itt zajló programokat. A második emeleten az oktatási tantermek kaptak helyet, ez a héberül tanulók főhadiszállása is. A látogatás a tetőtérben ért véget, amely több zsidó ifjúsági szervezet közös bázisa. Marcell idegenvezetésének hatására, sokunkban megfogalmazódott, hogy érdemes lesz időről-időre ellátogatni a Paulay Ede utcába.

A szívélyes fogadtatás után ismét a Dohány utcai Zsinagóga felé vettük az irányt, várt ránk az esti koncert. Az Élet Menete Alapítvány minden év őszién megszervezi jótékonyági koncertjét, melyre 2008 után második alkalommal indított csoportot a Komáromi Zsidó Hitközség. Öröm volt látni a zsúfolásig telt épületet, mindazokat, akik úgy érzi, hogy „emlékeztetni mindannyiunk kötelessége”, és a belépőjegy megvásárlásával támogatták a szervezet oktatási és múltmegőrző tevékenységét. Gordon Gábor, az alapítvány vezetője, Aliza Bin Noun, Izrael állam magyarországi nagykövete és Zoltai Gusztáv, a MAZSIHISZ-

Kenesei Marcell, az Izraeli Kulturális Intézetet mutatta be

BZSH ügyvezető igazgatójának köszöntő szavai után egy csodálatos koncertben volt részünk. Heilig Gábor, Hernádi Judit, Kern András és Zorán neve már látatlanban is garanciát jelentett. Ismert, közkedvelt dallamok csendültek fel az ódon falak között. A kétórás zenei élmény után szétváltak útjaink a kassai csoporttól, s haza indultunk Komárom felé. Köszönet a program megálmodójának, Paszternák Tamásnak. Az esemény zavartalan lebonyolításáért Haas Juditnak, Paszternákné Kertész Zsuzsánának és Paszternák Antalnak; a budapesti programok megszervezésében nyújtott segítségért Fröhlich Katalinnak, Gordon Gábornak, Bandi Lászlónak, Szántó Györgynek, Balázs Gábornak és Kenesei Marcellnek.

PA

Hanuka, a fények ünnepe

(Folytatás a 3. oldalról)

Az ünnep fénye, világossága akkor még befelé és kifelé is irányult, mindenki magáénak érezte azt, és terjeszteni is kívánta. Európában, a középkortól kezdve aztán a hanukijót már csak a lakás belsejében helyezték el, a fények az ajtóból és az ablakból az asztalra kerültek. Az üldöztetésnek évszázadai alatt a hanukijó lángjainak befelé világító, az I.tentől eredő segítségre, a megmenekülésre, a csodára emlékeztető fénye adott erőt a zsidóságnak a szenvedések, a gyötrelmek közepette. Mint tudjuk a hanukijó gyertyáinak, lángjainak – az előírás szerint – legalább fél óráig kell égniük. Égnek, lobognak a lángok, majd kialszanak...

Kívánom, hogy az eljövendőben minél több zsidó lakásban, otthonban lobbanjanak fel a hanukijó lángjai, legalább egy kis időre hirdetőn a régmúlt csodáját, és a jelen csodáját is: hogy vagyunk, hogy élünk, és élni is akarunk, békességben mindenkivel, ki nem akar sem így-sem úgy „kioltani” minket! Köszönöm megtisztelő figyelmüket! Hág hanuko száméáh! Sábát sálom! Git sábesz! Örömteli hanukát! Békés, boldog szombatot kívánok mindnyájónknak!

Oláh János

Mace az Meci és Sófár Süni kalandjai avagy az ifjúság oldala

Európai fiatal zsidó vezetők szemináriuma Bécsben

Az izraeli külügyminisztérium 1999 óta minden év nyarán megrendezi a **Fiatal Zsidó Vezetők Diplomata Szemináriumát** Jeruzsálemben. A 26-36 éves fiatalok a világ minden részéből érkeznek, a 20-25 fős csoportból mindenki aktív tagjai országai zsidó közösségének.

A résztvevőket az izraeli nagykövetségek interjúztatják jelentkezésük alapján, így alakul ki a színes, nemzetközi csoport. A Jeruzsálemben töltött két hét fő célja, hogy a diaszpórában élő ifjú generáció tagjai megismerhessék az aktuális izraeli helyzetet. A politikai, védelmi, gazdasági és kulturális szakemberek előadásait számos kirándulás, kísérő rendezvény egészíti ki. A résztvevőknek ezzel lehetőségük van a helyszínen tanulmányozni az elméletben elsajátítottakat. A hi-

Paszternák Tamás (Komárom), Balogh Ádám (Szeged) és Feldmájer Benjámín (Nagykőrös) a bécsi találkozón

vatalos program mellett kiváló lehetőség ez a világ különböző közösségeinek megismerésére, a színes zsidó világba való betekintésre. Az elmúlt években sokszor életre szóló baráti vagy szakmai kapcsolatok kezdete is volt e rendezvény.

Az idén a minisztérium kezdeményezésére regionális találkozót szerveznek a korábbi évek résztvevőinek. Az első ilyen szemináriumra Latin- Amerikában került sor, majd Észak-Amerika következett. Harmadikként az európai résztvevők találkoztak november utolsó hétfőjén Bécsben.

Az osztrák fővárosba körülbelül negyvenen jöttek el a volt résztvevők közül Angliából, Franciaországból, Spanyolországból, Olaszországból, Belgiumból, Dániából, Portugáliából, Németországból, Svájcban, Lengyelországból, Csehországból, Oroszországból, Hollandiából, Szlovákiából és Magyarországról. A programot a minisztérium Zsidó Közösségek Osztályának vezetője Emanuel Mehl szervezte és vezette.

Csütörtökön a hivatalos megnyitó keretében Ariel Muzicant, a Bécsi Zsidó Hitközség elnöke üdvözölte a résztvevőket az osztrák fővárosban, majd Aviv Shir-On Izrael Állam bécsi

Az oldal a Jewish Child's day támogatásával jött létre!

nagykövete mondott köszöntőt. A nagykövet úr előadásában kiemelte Izrael jelenlegi megítélésének helyzetét Ausztriában, illetve a Bécsben székelő nemzetközi szervezeteknél.

Yehuda Yaakov és Simone Hartman a Stop the bomb (Állítsd meg a bombát) szervezet képviselői az Irán elleni küzdelem részleteivel ismertették meg a csoport tagjait.

A pénteki nap kiemelt témája a kommunikáció volt, melynek során a résztvevők kis csoportokban a gyakorlatban is kipróbálhatták, mit jelent egy-egy médiummal beszélgetni Izrael mai helyzetéről.

Hana Lesing az osztrák kárpótlási folyamat vezetője érdekes előadásában összefoglalta a restitúció történetét a kezdetektől napjainkig, kitért a Holokauszt oktatás és az elhagyott zsidó temetők rendbe hozásának aktuális kérdéseire is.

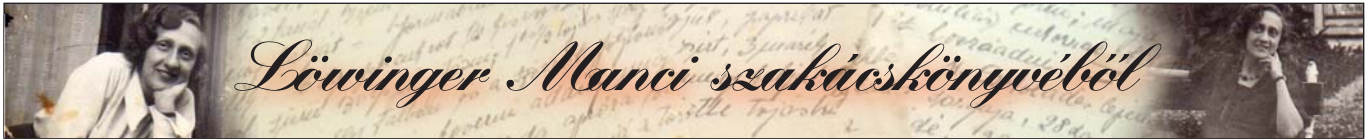
A délután folyamán a résztvevők saját közösségeiket, projektjeiket mutatták be. A szombatot a bécsi zsinagógában köszöntöttük a helyi közösséggel együtt.

Szombaton is folytatódtak az előadások, természetesen a Shabat törvényeinek maximális tiszteletben tartása mellett. Ohad Keinar, a minisztérium munkatársa az új médiák szerepének fontosságáról szólt. Téma volt az antiszemitizmus elleni küzdelem, és a közösségek együttműködésének lehetőségei is.

Különleges előadást tartott Michelle Cohen, aki a Dominikai Köztársaság kis zsidó közösségéből származik, 2002-ben maga is részt vett a szemináriumon, ma pedig Dominika nagykövete a Bécsben működő nemzetközi szervezeteknél.

Vasárnap reggel videokonferencia keretében adott elő Jeruzsálemből Danny Taub a minisztérium jogi szakértője, aki az izraeli konfliktus nemzetközi jogi helyzetét elemezte. A nap folyamán szó esett még a Zsidó Világkongresszus új kezdeményezéséről, amely fiatal zsidó aktivisták bevonását célozza meg világszere annak érdekében, hogy Izraelt segítsék különböző területeken szerzett szakmai tapasztalataikkal. Az utolsó előadás a békefolyamat részleteibe avatta be a megjelenteket

Tartalmas és magas színvonalú szemináriumon vehettünk részt ezen az intenzív hétfőjén. A csoportnak négy magyar tagja volt Forgács Anna- Budapest (2006), Balogh Ádám – Szeged (2006), Paszternák Tamás- Révkomárom (2008- szlovákiai résztvevő) és Feldmájer Benjámín (2010).

Kuszkusz és Sáksuká

Kuszkusz és sáksuká a közel-keleti illetve az észak-afrikai konyhából származnak és nagyon népszerűek az izraeli ét-lapon. Mivel az országba emigrált zsidók több mint 70 országból jöttek, természetesen magukkal hozták az ottani gasztronómia kedvelt ételeit. A Magyarországról származó gulyásleves is nagyon kedvelt, héber nevet is kapott- gulásh.

A kuszkusz egytálétel, nagyon finom, jól lehet lakni egy tál kuszkusszal. A hagyományos elkészítése hosszú, de mi szeretjük a nem komplikált recepteket, szerencsére minden szupermarketben lehet előrefőzött instant kuszkuszt találni, mi azt használjuk.

A kuszkusz egy gríz, hagyományosan dupla lábasban az étel gőzében főzik: alul a húsleves vagy a zöldségleves rotyog, fölötte szitán pedig a kuszkusz. De

mi a rövid úton megyünk- a levest külön és a kuszkuszt külön főzzük. Ajánlatom sok zöldséggel és hússal főtt leves. A hús lehet csirkeaprólék vagy feldarabolt csirkemell. Az étel a tálalásában különleges. Levesestányérban találunk pár kanál kuszkuszt amelyet a utasítás szerint megfőztünk. Fontos, hogy a kész kuszkusz száraz legyen- csak annyi forró vízzel leönteni, hogy befedje. Akkor kész, mikor az összes vizet beszívta.

A levesből merőkanállal öntünk a kuszkuszos tányérba sok zöldséget és húsdarabot. Szokás nyers zöldség salátákkal, például- káposzta, cékla, padlizsán, uborka és vegyes salátákkal tálalni. Mellettük adhatunk savanyított zöldségeket is.

A kuszkuszt csak akkor tálaljuk, mikor nem kell sietni sehová. Lassan esszük,

kis adagokat és mindig melegen tartjuk a levest és a kuszkuszt, minden étkező maga tempója szerint talál magának nagy élvezettel.

A sáksuká is az egytálétel kategóriába tartozik. Megszokott lecsót főzünk, nagyon kevés vízzel, alacsony lángon, még besűrűsödik. Lehet paradicsompürét is hozzáadni. Mikor a paprika és paradicsom puhák, akkor beleütünk nyers tojást, mindenkire egy tojást számítva. Még 10 percig főzzük, friss petrezselyemmel tálaljuk.

Az itteniek a sáksukát csípősen szeretik, sok friss kenyérral. Ez egy ideális laktató egytálétel téli vacsorára egy pohár borral.

Jó étvágyat!

Orna Mondshein,
Ashkelon, Izrael

Kile Kaleidoszkóp

Megjelent a KZSH Sábباتi imakönyve

A KZSH Chanukára 300 példányban jelentette meg első saját imakönyvét. A könyvben található ajánlást itt olvashatják:

A Komáromi Zsidó Hitközség 2011-ben ünnepli fennállásának 220. évfordulóját. E jeles jubileum alakalmából jelentetjük meg a Sábبات-esti imakönyv különkiadását, amely eljut majd minden hitestvérünkhöz a régióban.

Közösségünk történetében egyedülálló vállalkozás egy saját imakönyv kiadása. A vézskorszakot követő évtizedekben sokan és sokszor mondták már, hogy itt se jövő, se jelen nincs.

A Menház és a kis zsinagóga teljes felújítása 2004-2010-ig megvalósult, ma Komárom egyik legszebb épülete hitközségünk otthona. Mostantól mindannyiunk közös feladata, hogy újra a zsidó hagyomány, ünnepek, kulturális és közösségi események töltsék meg az 1896-ban emelt épületet.

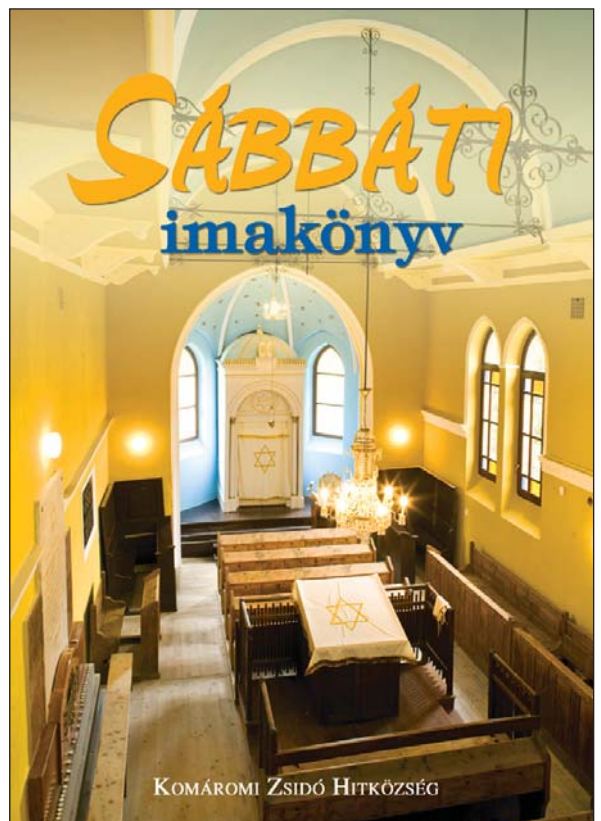
Ezzel az imakönyvvel szeretnénk emléket állítani azoknak a hitestvéreinknek, akik az elmúlt évtizedekben látogatták Észak- és Dél- Komárom, illetve a környék falvainak mára elnéptelenedett és eltűnt zsinagógáit, imaházait.

Bízunk abban, hogy a jelen és a jövő generációja hosszú évtizedeken át rendszeresen használni fogja a Sábباتi imakönyvet, megtehetnek majd zsinagógánk padsorai, együtt énekelhetjük az imákat, áldásokat.

Komárom, 2010. november (Chesván, 5771)

Pasternák Antal,

a Komáromi Zsidó Hitközség elnöke

Predsataujú sa ocenení cenou Kehila Haver

Denisa Kováčsová, Dunajská Streda

Meno Vám asi nemusím prezrádzať, ale nie je isté či viete, že pochádzam z Komárna. Študovala som na slovenskom Gymnázii v Komárne, mám teda hlboko späť korene k môjmu rodnému mestu.

Po Gymnázii nasledoval odbor Cestovný ruch v Piešťanoch, kde som prehĺbila svoju znalosť z nemeckého, anglického a francúzskeho jazyka. Svoje jazykové znalosti som zúročila počas práce v Rakúsku, kde som dlhodobo pôsobila v multinacionálnej spoločnosti. Mam dvoch synov a po ich narodení som sa sťahovala za rodinou a za prácou do Dunajskej Stredy, ktorú som si obľúbila a osvojila, ako môj nový domov. Miestna ŽNO ma niekoľko krát požiadala o pomoc pri rôznych administratívnych prácach, kde som mohla opätovne zúžitkovať svoje jazykové znalosti. Cítim, že sú mi za moju prácu vďační a ich návrh na ocenenie „Chaver Kehila“ si veľmi vážim.

Ako ste sa dostali do kontaktu so ŽNO v Dunajskej Stredy? Ako pomáhate tejto obci?

Na túto otázku som už čiastočne odpovedala, ale pridávam pár skúseností z obdobia príchodu do Dunajskej Stredy. Židovská komunita si tu každoročne pripomína hrozné obdobie holokaustu a organizuje pietnu spomienku na júnové deportácie. Každoročne si tam vypočujem kruté osudy miestnych obyvateľov, ktorí sa ničím neprevinili, predsa sa stali obeťami neľudskej ideológie. Zanecháva to vo mne hlboký dojem a mám snahu pomôcť pozostalým ako viem. Dopisujem si s nemeckými advokátmi, v snahe dosiahnuť aké - také finančné odškodnenie za otrockú - nútenú prácu ešte pred deportáciami. Niečo sa mi už podarilo vybaviť, ale snažím sa naďalej využiť všetky možnosti, ktoré nemecká legislatíva dovoľuje. Dúfam, že aj naďalej budem úspešná a prospešná pre túto komunitu.

Aké plány máte na budúce obdobie?

Pracujem v špeditárskej spoločnosti a starám sa o svoje deti. Pri tejto práci si chcem zvýšiť svoje vzdelanie, preto som začala študovať na vysokej škole. Rada by som získala právne vzdelanie. Ak svojou otázkou mierite na moju spoluprácu so ŽNO, tak v nej chcem tiež pokračovať podľa svojich schopností a pod-

ľa požiadaviek vedenia a členov tejto komunity. Mam dostatočné sociálne cítenie a mám rada starších ľudí. Cítim, že aj oni si ma obľúbili. Myslím si, že viem byť užitočná aj v sociálnej sfére, ale ako som už vrela, určite využijem svoje jazykové znalosti aj pri ďalšom vybavovaní čiastočných dôchodkov, alebo jednorazových poplatkov z nemeckého fondu pre odškodnenie za nútené práce.

Stretávate sa s antisemitizmom vo Vašom meste?

Napriek tomu, že nie som Židovka, som veľmi vnímavá voči netolerantnosti k menšinám. Za tie roky, čo žijem v Dunajskej Stredy, som sa nestrela s otvoreným prejavom antisemitizmu. Možno, že moji priatelia a známi, s ktorými sa tu stretávam, sú podobného zmysľania ako ja, ale mohla by som povedať aj to, že Dunajská Streda je dostatočne tolerantné mesto a ctí si veľký prínos židovských obyvateľov, ktorí sa nezmazateľne zapí-

sal do histórie mesta. Čítala som o tom a počula dosť, aby som mala tento dojem.

V septembri 2010 ste dostali Cenu Kehila Haver na návrh ŽNO DS. Ako ste prijali toto ocenenie?

Jednoducho som bola dojatá. Zo začiatku som tomu nechcela veriť a myslela som si, že sa jedná o omyl. Ten, ktorý ešte takúto cenu nedostal, nevie pochopiť tie pocity, aké som mala pri preberaní tejto ceny. Som rada, že si moju prácu v Dunajskej Stredy cenia a urobím všetko preto, aby som ich nesklamala ani v budúcnosti. Rada by som využila túto príležitosť, aby som sa poďakovala vedeniu ŽNO v Dunajskej Stredy a samozrejme aj Vám, za prejavenu dôveru a za ocenenie mojej práce.

Spoločné Maoz Cur v Nitre

Okolo polstovky hostí sa stretlo 4. decembra v kultúrnej miestnosti Židovskej náboženskej obce v Nitre, aby si spoločne pripomenuli chanukový zázrak, zapálili sviečky na vzácnnej chanukii a zaspievali tradičnú pieseň Maoz Cur. Pri prestretom stole svorne svätili sviatok svetiel členovia domácej náboženskej obce a jej sympatizanti, ale aj vzácní hostia z okolitých obcí, z Galanty, Bánoviec či Bratislavy.

Prítomných privítal JUDr. Peter Schwarcz, predseda ŽNO v Nitre, následne sa im prihovoril Pavel Frankl, predseda Ústredného zväzu ŽNO na Slovensku, ale aj pani Eva Hlaváčová, herečka Divadla Andreja Bagara v Nitre a bývala poslankyňa mestského zastupiteľstva, ktorá podčiarkla najmä myšlienku vzájomnej tolerancie medzi ľuďmi rôzneho vierovyznania.

Na malých aj veľkých potom čakal nielen pestro prestretý stôl, ale aj bohatý program, ktorého scenár pripravili a režírovali ho mladí členovia obce. Deti sa spolu naučili milú pesničku, vlastnoručne si ozdobili svoje chanukie, kreslili, maľovali, súťažili, no a, samozrejme, potešili sa aj chanukovým balíčkom plným dobrôt. Ani dospelí neostali bokom, zabavili sa, „zapotili“, ale aj poučili pri kvíze, ktorého výhercovia odchádzali s milými cenami.

Organizátori príjemného popoludnia ďakujú všetkým, ktorí napriek nepriaznivému počasiu neváhali merať cestu do Nitry, aby spolu strávili pekné chvíle pri chanukových svetielkach.

Zážitky z Budapešti

Naša komunita sa 14. novembra t.r. vybrala na výlet do Budapešti. Autobus prišiel k synagóge na ulici Dohány, kde prítomných, t.j. aj našich priateľov z Košíc, Tatabánye a Budapešti, pozdravil András Paszternák. Spolu s rebecen Katalin Fröhlich sme si prezreli synagógu, záhradu aj výstavu, ktorá predstavuje 150 rokov synagógy. Pri pamätnom strome Emanuela sme spoločne spomínali na zavraždených súvercov a po impozantnej synagóge sme prešli do synagógy na ulici Rumbach, ktorá má menej šťastný osud. Synagóga, ktorá ešte iba čaká na obnovu, bola veľkým kontrastom toho, čo sme videli pred pol hodinou. Pokračovali sme v prechádzke a išli sme do bývalej židovskej štvrte, vošli sme do dvoru Gozsdu, kde bolo veľmi veľa ľudí na gastronomickom a umeleckom festivale JU-DAFEST. Získali sme tu obraz o čulom židovskom živote hlavného mesta. Boli tu prednášky, výstavy, detské programy, stoly boli plné dobrôt ako flódni alebo šólet. Obed sme konzumovali v najelegantnejšej budapeštianskej kóšer reštaurácii Carmel. Na stole nechýbala mäsová polievka s macesoými knedličkami a upiekli aj pochúťku - flódni, čo je zákusok s orechmi, makom, jablkami. V priebehu popoludňajšieho voľného času sa mnohí z nás vrátili ešte raz do Gozsdu dvora, aby získali ďalšie dojmy. Nasledovala prehliadka nedávno otvoreného Izraelského kultúrneho strediska. Pracovník strediska Marcell Kenesei nás doprevádzal, ukázal nám napr. kaviareň

a obchod s knihami na prízemí, mali sme možnosť pozrieť si výstavu o kresťanských kostoloch v Izraeli. Po prehliadke výstavy karikatúr na poschodí sme sa vo veľkej sále oboznámili s históriou založenia strediska, ako aj s prebiehajúcimi programami. Na druhom poschodí sú učebne, kde sa okrem iného vyučuje aj hebrejčina. Návštevu sme ukončili na treťom poschodí, kde je spoločná báza mládežníckych organizácií. Pod vplyvom dojmov a rozprávania sprievodcu Marcella sme

uznali, že sa oplatí z času na čas navštíviť stredisko na ulici Paulay Ede.

Po srdečnom prijatí sme sa pohli smerom k synagóge, kde bol večerný koncert. Nadácia Élet Menete (Pochod živých) každoročne na jeseň usporiada dobročinný koncert, na ktorý sme už po druhýkrát prišli z Komárna. Tešili sme sa, keď sme uvideli synagógu zaplnenú takými ľuďmi, ktorí cítia „že povinnosťou nás všetkých je spomínať“ a nákupom vstupenky podporili vzdelávaciu činnosť nadácie. Gábor Gordon vedúci nadácie, veľvyslankyňa štátu Izrael Aliza Ben Nun a riaditeľ MAZ-SIHISZ-u Gusztáv Zoltai pozdravili prítomných. Nasledoval koncert, na ktorom vystúpil Gábor Heilig, Judit Hernádi, András Kern a Zorán, ktorých mená znamenajú záruku úspechu. Medzi starými stenami na tomto zázračnom koncerte opäť zazneli známe melódie. Po dvojhodinovom zážitku sa naše cesty rozišli, Košičania išli jedným smerom a mi druhým. Za nerušený chod dňa patrí vďaka Judite Haasovej, Zsuzse Kertész –Paszternák a Antonovi Pasternákovi, za zorganizovanie budapeštianskej časti ďakujeme Kataline Fröhlichovej, Gáborovi Gordonovi, Lászlovi Bandimu, Györgyovi Szántóovi, Gáborovi Balázsovi a Marcelovi Keneseimu.

PA

Milý Tomáš, András a pán predseda!

Chcem sa Vám veľmi pekne poďakovať za pomoc pri realizácii výletu do Budapešti pre našu židovskú komunitu v Košiciach. Bez Vašej pomoci (od zakúpenia lístkov na koncert až po navštevu synagógy a Izraelského kultúrneho inštitútu) by sme túto aktivitu nemohli uskutočniť. Zájazd do Budapešti bol pre nás nielen výletom, ale aj vzdelávacou

exkurziou, na ktorej sme mali možnosť podľa programu navštíviť krásne a zaujímavé miesta. Ako bonus pre nás bola návšteva Judafestu, kde sme si za tónov židovskej hudby mohli pochutnať na kóšerných jedlách. Nakoniec, koncert bol jedným z nezabudnuteľných zážitkov pre nás všetkých, vidieť plnú synagógu na ulici Dohány, tiež nie je kaž-

dodenná záležitosť. Ešte raz ďakujem, Toda Raba v mene všetkých účastníkov z Košíc, chcem veriť, že sa ešte stretne na spoločných aktivitách, kde budeme mať väčší časový priestor aj na osobnú komunikáciu.

Za všetkých účastníkov
Marta Györiová, Združenie ESTER

Členské poplatky a poplatky za udržiavanie cintorína v roku 2011

Upozorňujeme členov ŽNO a všetkých tých, ktorí majú príbuzných pochovaných na židovskom cintoríne, aby zaplatili členský poplatok ŽNO, resp. poplatok za udržiavanie cintorína na našom sekretariáte alebo bankovým prevodom, resp. šekom. Poplatky na rok 2011 sa nemenia. Ďakujeme!

Návrh programu ŽNO v Komárne na rok 2011

30. januára 2011	nedeľa	Deň holokaustu a TuBi Švat
27. februára 2011	nedeľa	Šalom klub
20. marca 2011	nedeľa	Purim
19. apríla 2011	utorok	Sederový večer
1. mája 2011	nedeľa	Komárňanské dni
22. mája 2011	nedeľa	LagBaOmer – ŽNO má 220 rokov
12. júna 2011	nedeľa	Deň martýrov
4. septembra 2011	nedeľa	Európsky deň židovskej kultúry
28. septembra 2011	streda	Erev Roš Hašana
29. septembra 2011	štvrtok	Roš Hašana
30. septembra 2011	piatok	Roš Hašana
7. októbra 2011	piatok	Kol Nidre
8. októbra 2011	sobota	Jom Kippur
16. októbra 2011	nedeľa	Šalom klub – Sukkot
20. novembra 2011	nedeľa	Šalom klub
26. decembra 2010	pondelok	Šalom klub – Chanuka

Žiadame Vašu podporu

Zmena ČÍSLA ÚČTU!

Vážení čitatelia!

Prosíme Vás, aby ste podľa Vašich možností podporovali programy ŽNO v Komárne, ako aj vydávanie Spravodaja, údržbu budov a obnovu cintorína.

Od 1. januára 2008 môžete zasielať peniaze na nasledujúce účty (je možné platiť osobne na sekretariáte, ako aj poukázanie peňazí šekom):

Poukázanie peňazí z územia SR:

26384962/0900- Slovenská sporiteľňa alebo
10103804/5200- OTP Slovakia

Poukázanie peňazí zo zahraničia:

Adresa: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovenská republika

IBAN: SK0609000000000026384962 SWIFT: GIBASKBX
Adresa banky: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno

alebo

IBAN: SK5252000000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX
Adresa banky: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Ďakujeme!

Krátke správy

☆ ŽNO, Spravodajcu a klub Šalom podporili: MUDr. Ivan Kolín (Košice), Pavel Frankl (Žilina) a darcovia, ktorí si priali zostať v anonymite. Ďakujeme!

☆ Miksa Winkler daroval našej knižnici Bélu Spitzera pri príležitosti návštevy počas Chanuky dve knihy.

☆ Pomocou Gáboru Schweitzera sme obdržali knihu bývalého komárňanského hlavného rabína Árnina Schnitzera napísanú v nemčine pod názvom Jüdisches Kulturbilder, ktorú vydali v roku 1904 vo Viedni. Knihu sme umiestnili v našom mikromúzeu, ktoré nesie meno hlavného rabína.

☆ Dostali sme pozvánku od Maďarsko – izraelskej spoločnosti Hanny Szenes z Tatabányi na 15. decembra.. V programe vystúpi koordinátor ŽNO András Paszternák, bude rozprávať zážitky z cesty v Izraeli.

Valné zhromaždenie a zasadanie vedenia

ÚZ ŽNO zvolal na 21. novembra 2010 do Bratislavy valné zhromaždenie. Hlavným bodom programu bolo prijatie nových stanov a volebných predpisov. Dokumenty pripravoval zvolený výbor jeden rok, v priebehu ktorého sa mohli vyjadriť všetky ŽNO. Po valnom zhromaždení zasadalo vedenie, zaoberalo sa aktuálnymi problémami.

PT

SPRAVODAJKA

Tradičný chanukový víkend v Komárne

Tanec v Menháze

Komárňanská ŽNO pozdravila sviatok Chanuky v roku 5771 trojdňovým programom. Víkend tradícií je našou novou aktivitou, poskytujeme každému záujemcovi možnosť nahliadnúť do tajomstiev sviatkov.

V piatok poobede pozdravil koordinátor programov Tamás Pasternák prítomných a predniesol úvodnú prednášku o 219-ročnej histórii našej komunity.

Pri príležitosti Víkendu tradícií sme odovzdali cenu Kehila Miksvi Winklerovi, ktorý bol v septembri zaneprázdnený, a preto si nemohol osobne prevziať cenu udelenú pri príležitosti Európskeho dňa židovskej kultúry. Chanukové sviečky tretieho dňa zapálil rabín z Piešťan, Zev Stiefel spolu so svojimi štyrmi deťmi, ktorý viedol náboženskú časť víkendu. Nasledujúcim bodom programu bolo uvítanie soboty, čo bolo mimoriadne preto, že sme mali možnosť po prvýkrát sa pomodliť z modlitebnej knižky vydanej našou ŽNO. Po uvítaní spestrenom vysvetlivkami nasledovala trojchodová večera, ktorú pripravila rebecen Bina Stiefel. Zo stola nechýbala ryba – gefilte fiš, barches a mäsová polievka s maceso-vými knedličkami. O duševnú potravu

sa postaral docent Židovskej univerzity z Budapešti dr. János Oláh prednáškou Chanuka – sviatok svetiel. Už aj medzi jedlom, ale hlavne po jedle zazneli veselé melódie, ktorými sa stal tento večer nezabudnuteľným.

Na druhý deň odzneli tóny modlitby v sále Zoltána Wallensteina. Raňajšia modlitba a čítanie Tóry pripomínali minulosť. Vynikajúce jedlá židovskej kuchyne, ako je šólet a kugli konzumovali naši hostia, ktorí prišli z rozličných miest nášho regiónu. Po obede, pod vplyvom veselých pesničiek, začali muži pod vedením rabína tancovať. Dr. János Oláh hovoril o rozličných smeroch židovstva.

V priebehu voľného času mal každý možnosť oboznámiť sa so židovskými pamätihodnosťami nášho mesta. V podvečer prednášal Sharon Ašer o bloggeronómii, o svojom internetovom denníku, kde sa zaoberá izraelskou gastronómiou. Nasledoval rituál Hav-

daly (oddelenie soboty od všedných dní) a zapálenie 4. sviečky Chanuky. V ďalšej časti víkendu sme zabezpečili pre tých, ktorí prišli zďaleka, prehliadku mikve – rituálneho kúpeľa, ktorú musíme ešte obnoviť.

V priebehu sviatkov Chanuky sme boli svedkami malého zázraku: vydania novej modlitebnej knižky, modlenia v minjane, čítania z Tóry v sobotu do obeda a tanca po obede. Miestne médiá prejavili záujem o túto akciu. Víkend sme mohli realizovať vďaka pomoci nasledujúcich organizácií: Cse-madok, Nadácia Szülőföld, Nadácia Pincus, European Jewish Fund, JHF a MAZSIHISZ. Ďakujeme každému, kto pomohol pri nerušenom chode tejto slávnosti.

PA

